

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. VII. Altera accusatio Calvinismi, à læsa sanctitate Dei, ex
prædesinitione actus peccaminosi, & concursu ad illum, breviter depellitur
ac profligatur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

non usque adeo securam esse, aut existimatam fuisse, etiam à suis, Molina sententiam, ut non aliquid petendum sit, & nonnullam etiam inter ipsos Patres Societatis, hujus de qua disputamus, cum Hæreticis Pelagianis, aut Semipelagianis, concordia suspensionem esse. Nos verba referimus, non censuramus, & quod Adversario licet, nobis etiam licere putamus; ac in vitium, si quod sit, vitio coarctamur alieno, ut aiebat Hilarius, de Trinitatis arcano cum Atrianis disputaturus.

ARTICVLVS VII.

Altera accusatio Calvinismi, à læsa Sanctitate Dei, ex prædefinitione actus peccaminosi, & concursu ad illum, breuiter depel- litur ac profligatur.

Dvo sunt præcipua Calviniani erroris capita, unum circa liberum arbitrium quod destruit; alterum circa peccati malitiam, quam in Deum refundit, quo volente, quo iubente, quo instigante, peccata omnia perpetrari docet. Quæ circa primum caput objecit Adversarius, jam expedita sunt: hoc unum modo superest, ut quæ circa alterum opposuit, pariter refellamus.

Sic ergo discurrit §. 3. num. 121. Restat aliud caput de Authore peccati, de quo etiam petunt propugnatores scientia media, quid minus ea de re Adversarij quam Calvinista dixerint. Atque hæc propriè est objectio illa quam stupidam vocat Ioannes à S. Thoma. Ait autem Calvinum ex Belcario Episcopo Metensi censuisse, Deum necessitate necessario evenire ex immutabili Dei decreto: Christum necessario proditum à Iuda, damnatum à Pilato &c. Sed hæc jam expedita sunt, dum ostendimus Calvinum, non aliam intelligere necessitatem, quam eam quam Adversarij non negant, nempe necessitatem consequentia.

Addit autem Pater Lemos, errasse Calvinum quia dixit, Deum ita movere ad malum, sicut ad bonum, quod nesciret distinguere inter actionem & entitatem, ut est entitas & actio, & inter peccatum, non erraturum, si diceret concurrere Deum ad entitatem, nullo autem modo movere ad peccatum. Postea quædam Calvini testimonia adducit, quibus docet Dei voluntatem nunquam tendere in actum malum, ut malus est, ita ut malitia possit ei attribui, quam vult totam penes hominem residere, penes Deum non esse nisi legitimum illius usum: diversa omnino ratione Deum atque hominem circa eandem actionem versari, quando illa mala est; & ita quidem ut Deus hominum perfidiam nolit, ut ei non placeant mali actus, quatenus mali sunt, ut in eis inculcata maneat Dei iustitia; habere tantum idoneos fines, bonos, sanctos, Deo dignos, propter quos decernat actus qui mali sunt, atque ad eos efficaciter moveat. Quibus expeditis, tandem quasi ovans ac triumphans exclamat: Et post tam discretam actionis & malitiae distinctionem apud Calvinum, P. Lemos in facie Solis hujus, dicere non est verius, idè illum errasse, quod nesciret distinguere inter actionem & entitatem, ut est entitas & actio, & inter peccatum. Videat æquus Lector, & iudicet, atque hoc etiam recolat, quod dicit P. Ioannes à S. Thoma, audito Patre Lemos, qui sic erat exorsus ad Cardinalem Perronium, Illustrissime Domine, ego dicam omnia quæ Calvinus dixit in hæc

A materia, tacuisse Perronium, & annuere visum. His præmissis.

Sic ratiocinatur Adversarius num. 125. Calvinus verbo negat, re autem ipsa fateatur, Deum esse Authorem peccati; quod facere non potest, nisi concipiendo in Deo quendam modum se habendi circa malas actiones, cui propriè conveniat hoc quod est esse auctorem peccati. Quærimus ergo quis sit ille modus, & quid superaddat ad eum etiam modum quem Adversarij maximam partem concipiunt? Dicunt enim illi Deum decernere antecedenter & absolute, atque efficaciter, ut homo faciat actionem quæ mala est; & ut necessariò necessitate consequentia, oritur ex tali decreto, illum faciat, & ut faciat cum cognitione prohibitionis, & malitia, ac proinde in omnibus circumstantiis à quibus est impossibile malitiam abesse, atque in eum finem imprimere homini motionem efficacem. Et licet homo nequiter sequatur illam motionem, Deum tamen iuste id facere ad sanctè, quod & idoneas habeat in aditu sapientia sua ita faciendi rationes; idoneosque fines intendat, & modos etiam idoneos servet in huius operis executione. Quærimus inquam, quid ultra citare Calvinus dicat, nam quod negat liberam esse hominis actionem hæc, constat non rejicere rem illam quæ apud Adversarios est libertas, quæ scilicet excludit tantum coactionem, & ut ipsi putant, necessitatem consequentis, servatque indifferentiam iudicij. Cætera verò utriusque sententia, inter se in quo discrepent, inquirimus.

Nec quisquam dicat (subdit P. Annatus) ut est varium, incertumque, ac versatile ingenium hæreticorum, Calvinum dicere contraria, & quæ astruit iis locis quæ à nobis allata sunt, aliis destrueret. Proponenda enim essent testimonia illa priorum destructiva, quæ nunquam extant. Et cum nos contradictionis alteram partem aperit producimus, Adversarij nisi producant alteram, causa nobis erit adjudicanda. Præsertim cum & Calvinista rigidi, qui contra molles Calvinistas inhaerunt, solvenda huius difficultatis rationem, quam illi exhibuerunt contra quos disputamus, ardentè amplectantur; ut videre est apud Amesum contra Bellarminum, & Molinam in Anatome Arminianismi, quos diceres, dum quæstionem hæc tractant, audisse in Schola Didaci Alvarez.

Mirum est sanè Adversarium, qui ex serâ Calvinii lectione, verè ejus sensum eruisse se putat, Calvinii tamen modum nõ advertisse scribendi varia, opposita, & pugnantia, vel ut ratio diversa rerum ferebat, vel ut spiritu suo vertiginis agebatur. Et crevit admiratio, dum legi caput quartum libri secundæ institutionum, ex quo P. Annatus desumpsit præcipua testimonia quæ nobis objicit: nam in eodem capite plura scribit Calvinus, ex quibus manifestè colligitur, ipsum totum quod in peccatis tã de materiali quam de formali reperitur, Deo ut auctori tribuere. Nam ibidem docet, Deum duobus modis excæcare mentes infidelium, & indurare corda peccatorum. Primò subtrahendo auxiliū divine gratiæ illuminantis mentes hominum, & emollientis corda illorum: quem modum Catholici cū Augustino admittunt. Secundò, quia ad exequenda sua iudicia, per ministrum iræ suæ sathanam, & consilia eorum destinat quò visum est, & voluntates excitat, & conatus firmat. Sic ubi recitat Moyses, Sebon Regem transiit non dedisse populo, quia induraverat Deus spiritum ejus, & cor obfirmaverat: finem consilij mox subiungit, ut daret eum in manus nostras inquit. Ergo quia peritium Deus volebat, obstinatio cordis, divina fuit ad Deum

preparatio. Et num. sequenti explicans quomodo Deus induravit cor Pharaonis, subdit: *An induravit non emolliendo? Id quidem verum est, sed plus aliquid fecit, quod obstinatione peccus eius obscurandum SATHANÆ MANDAVIT.* Item num. 5. dicit, *Divinitus efficaciam erroris ac seductionis immitti, ut credant mendacio qui veritati non paruerunt.* Idem docet lib. 1. cap. 18. ex quo etiam Adversarius sumpsit aliud testimonium quod primo loco nobis objicit: nam ibidem num. 2. ait. *Sathan excocare mentes infidelium, ac subdit: Et unde hoc, nisi quod a DEO IPSO MANAT EFFICACIA ERRORIS, ut mendacis credant qui remuerunt parere veritati.* Et ibidem num. 3. loquens de peccato Chaldaeorum qui spoliaverunt Job, & de inobedientia filiorum Hely, qui non obtemperaverunt patri suo, subdit: *Jam satis aperit ostendi, Deum vocari eorum omnium Auctorem, quæ isti Censores (sic Theologos appellat) volum otioso tantum ejus permissu contingere.*

115. Ex his locis tria possunt argumenta defumi, quibus manifestè convincitur, Calvinum, non solum materiale, sed etiam formale peccati, Deo ut auctori tribuere. Primum est: Seductio, error, mendacium, non solum materiale, sed etiam formale peccati significant: Sed Calvinus locis allegatis docet efficaciam erroris, seductionis, & mendacii, à Deo ut auctore promanare: Ergo non solum materiale, sed etiam formale peccati, in Deum ut auctorem reducit.

116. Secundum: Calvinus asserit Deum esse eorum omnium auctorem, quæ Theologi docent ipsum otioso tantum permissu contingere: At Theologi docent Deum solum circa formale peccati permissivè se habere, non autem circa materiale, quod cum sit aliqua entitas creata, non potest subterfugere divinam causalitatem, sed indiget positivo Dei influxu, ut in rerum natura existat: Ergo Calvinus apertissimè docet, Deum esse auctorem peccati, non solum quantum ad materiale, sed etiam quantum ad formale, & utrumque suâ motione & causalitate contingere; & P. Annatus qui id negat, se peregrinum in Calvinii doctrina demonstrat.

117. Tertium: Qui alteri mandat ut malam actionem exequatur, censetur esse illius causa, quantum ad totam malitiam & deformitatem quam continet; nam opus quodcumque, ex communi consensu omnium Gentium, magis pertinet ad imperantem, quam ad exequentem: Sed ex Calvinio citato, Deus mandat & præcipit Sathanæ, ut homines tenet, & in errorem ac peccatum inducat: Ergo, juxta Calvinum, peccata hominum, quantum ad totam malitiam & deformitatem quam continent (quod horribile dictu est) magis pertinet ad Deum ut Auctorem, quam ad ipsum Sathanam suaforem.

118. Innumera alia extabant loca in Calvinii institutionibus, quibus expressè, & in terminis dicebat, Deum esse Auctorem peccatorum, etiam quantum ad malitiam & deformitatem, quam de formali important; sed ea in posterioribus editionibus à Calvinistis erasa sunt, ut testatur Andreas Duvallius, Doctor Sorbonicus, Tomo 1. in secundam secundæ pagina 53. ubi hæc habet: *His subjungam Calvinii institutiones nunquam fuisse recusus, quin pleraque, & quidem maximi momenti, vel ab ipso cum viveret, vel à Ministris post ejus mortem, mutata sint, ut in articulo de causa peccati: in prioribus quippe editionibus,*
Tom. I.

A *clare & distinctè, Deum peccatorum, non tantum secundum substantiam, sed etiam secundum MALITIAM ET DEFORMITATEM, auctorem statuit: in posterioribus verò, etsi rem ipsam retineat, mollioribus tamen verbis, & aliquo pacto ambiguus ad evadendum utitur.* Et post tam clara testimonia, & evidentiâ argumenta, P. Annatus in facie Solis hujus dicere non est verius, Calvinum distinguere inter materiale & formale peccati, seu inter ejus entitatem & malitiam; & primum tantum Deo ut auctori tribuere, non verò secundum: illumque, si usum vocum respiciamus, satis religiosum esse, ut caveat ne Deum Auctorem peccati esse dicat, ut scribit num. 109. in fine.

B Certè sinceriores & cautiore sunt hac in parte alij Theologi Societatis, qui ingenuè profitentur, Calvinum utrumque Deo ut auctori tribuere, nec illum scycophantam, à crimine illo absolvunt. Nam P. Martinonus in Anti-Janfenio disp. 6. sect. 2. num. 16. hæc habet: *Non est dogma Pelagianum, sed Calvinisticum, abominabile apud omnes Catholicos, & vel ipsis Calvinistis pudendum, qui tam sedum & execrandum magistri sui errorem, quoquo modo possunt dissimulare conantur; dicere Deum punire aliter peccata novis peccatis, quam permissivè, subtrahendo gratiam suam, & specialem protectionem contra insultus diaboli, aliaque peccandi occasiones; sed verè positivè per seipsum, vel per Sathanam, & alios justitia sue ministros, ad nova peccata inducere, instillere, & cogere, seu necessitare; esseque Auctorem tyrannidis Achabi, incestus Absalonis, convitiatorum Semel, & aliorum id genus peccatorum, quæ Doctores Catholici, Dei tantum permissu evenisse volunt; ipsumque Sathanam excocare infidelium mentes, id non esse aliunde, nisi quia à Deo ipso manat efficaciam erroris, ut ait Calvinus lib. 1. Instit. cap. 18. & lib. 2. cap. 4. & lib. 3. cap. 25. & in cap. 1. Epist. ad Roman. versu 24. Qui blasphemus error damnatur à Tridentino sess. 6. can. 6. anathematizante eum qui dixerit, Deum aliter quam permissivè operari mala opera.*

D Idem docet Valentia, alij Societatis Theologis, in concertationibus adversus Lutheranos & Calvinistas exercitator. Nam 1. parte quæst. 19. disp. 1. puncto 3. assertione 4. ad hoc caput totam Catholicorū cum hæreticis controversiam revocatur. *Vtrum scilicet malum culpe in divinam voluntatem cadere possit, sub aliqua ratione boni, quæ contineatur aliquo respectu peccati, ad quodpiam bonum; ita quidem ut suâ rati ratione, verè & ex certa intentione, & rectè atque justè, Deus velit ipsum peccatum in se tanquam objectum quoddam materiale, immediatum & per se suæ voluntatis; & ad illud etiam interdum hominem invitet, atque stimulet? Hocque sensu interpretatur antiquos & recentiores Hæreticos, Simonem Magum, Lutherum, Bucerum, Melancthonem, à qua impietate ait respicuisse, sed illi Calvinum & Bezam mordicis adhæsisse; illum quidem libro 1. Instit. cap. 17. sect. 5. & 6. & cap. 18. sect. 1. istum verò in secunda parte responsionis suæ ad acta colloquij Mompelgartensis, pag. 117. & sequentibus. Nam contendit eo loco Beza, Deum non modo permittere, sed etiam velle peccatum, tametsi non malè, neque ut malum, sed bene; ut bonum quoddam, relatum quidem ad ipsum Deum, qui scilicet peccatum velit ob rationem aliquam boni, nempe ut per illud puniat alia peccata; vel ut ostendat in eo puniendo justitiam suam; aut in eo remittendo misericordiam. Atque eatenus solum*

Y y ij

Beza ibi & Calvinus lib. 2. cap. 4. sect. 2. negant Deum esse auctorem peccati, quasi peccatum ut malum & male Deus velit, aut ad illud ut malum moveat.

121.

Idem luculenter confirmat Beccanus, qui plures etiam cum Lutheranis & Calvinistis in Germania concertationes habuit, tomo 1. Summæ Theologiæ cap. 16. testimonio Davidis Paræi, famosi Calvinistæ, imò & Calvinistice factionis in Germania Præcipui. Verba ejus, quia lepidissima sunt, placuit hic transcribere. *Noster (inquit) Serarius & ego eramus Autumnno superiori apud accidulas Schualbucenses. Fbi comode incidimus in Davidem Paræum, Calvinistam, Professorem Heidelbergensem. Salutavimus hominem perhumaniter, & ille vicissim nos. In progressu amicè & modeste mihi objecit, quòd in quadam disputatione, qua typis edita est, scripsissem, Deum Calvinistarum esse auctorem peccati. Respondi me solide id probasse ex verbis & sententiis Calvinii. Tum ille, esto sanè, inquit, si ista Calvinii sententia, at non Calvinistarum. Hic subridens Serarius, ita subjecit. Domine Paræe, hac lis facile inter vos, ut video, componetur. Sola particula STARUM expungatur, & res erit salva. Placuit hoc Paræo, & colloquium solum est. Vix Moguntiam reversi eramus, cum ecce Paræus ad me Epistolam dat, in qua inter alia monet nos nostris officij, hoc carmine.*

*Vos quoque promissi memores delete liturâ,
Ingenua, STARUM, impigistis quod male nostris.
An non fatetur hoc carmine Deum, ex sententiâ Calvinii, esse auctorem peccati, tamen si Calvinum in hoc sequi ipse non velit? Hæc Beccanus. Ubi ex ipsa Calvinistarum confessione convincit, Calvinum revera Deum fecisse auctorem criminum, & in eo errore, quem vel ipsæ aures horrent, Calvinistarum plurimos à Calvinio defecisse. Ut quid igitur P. Annatus absolvit ab eo crimine Calvinum, quem nec ipsi rigidiores Calvinistæ absolvunt? Certè & Calvinio meritò tandem gratulari possumus, quòd aliquem ex Jesuitis sibi propitium habeat, ipsique Adversario, Calvinum defendenti, hæc Augustini verba contra Julianum rursus objicere: *Monstrabo tibi quòd tu ipse sic adjuvas Hæreticorum damnabilem & nefandè impietatis errorem, ut nullum talem patronum nec in suis dilectoribus valeant invenire.**

122.

Ex his facile intelligitur, Calvinum triplici titulo facere Deum Auctorem peccati. Primus ac præcipuus, & qui cæterorum radix, & fundamentum est, sumitur ex eo quòd docuerit Deum movere voluntatem hominis ad actus malos, solum spontaneè, & non liberè, ut jam satis multis ostendimus supra, & ipsemet apertè profitetur lib. 2. Instit. cap. 3. §. 5. his verbis: *Voluntatem autem necessitate in malum trahi, vel duci, quamvis libertate abdicatâ, ostendit eos qui inter necessitatem & coactionem distinguere nesciunt &c.* Supposito enim quòd Deus voluntatem moveat ad actus malos & peccaminosos, eâ motione quæ indifferentiam voluntatis auferat, & quæ voluntatem necessitet, evidenter sequitur, malitiam & deformitatem peccati, non posse in voluntatem creatam, sed solum in Dei motionem reduci; quia voluntas motu solum spontaneo mota & excitata, & carens indifferentiâ actuali, & potentiâ ad oppositum, non potest in suos actus influere malitiam moralem, quæ sine libertate indifferentiæ, & potentiâ ad oppositum, subsistere nequit; ut in motibus primò primis, & actibus indeliberatis constat. Unde si

A quæ malitia moralis in ejus actibus reperitur, debet in Deum ut in Auctorem necessariò refundi. Si ergo Calvinus alicubi negat, Deum esse Auctorem peccati, hoc solum negat quoad verborum sonum, & reipsa rationem prædictæ causæ ei tribuit, eo ipso quòd docet voluntatem hominis ad actus malos spontaneè solum moveri; aut sibi manifestè contradicit, cum hæc nullâ ratione conciliari possint.

In eadem contradictione versatur Beza (qui Calvinio in hoc errore adhæsit, ut testatur Valentia supra citatus) dum in responsione ad Sebastianum Castellionem, de æterna Dei prædestinatione, in refutatione secundæ calumniæ, hæc scribit: *Quærenda est vitij origo in instrumentorum SPONTANEO MOTU, quò sit ut Deus justè decreverit quòd illi injustè fecerunt. At dices non poterunt resistere Dei voluntati, id est decreto, fateor, sed sicut non poterunt, ita noluerunt. Verum non poterant aliter velle: fateor quoad eventum & energiam, sed voluntas tamen Adami COACTA NON FUIT. Hæc enim duo sibi invicem opposita sunt, homini malitiam actionis imputari, & ab ea abstinere non posse, quia nemo peccat in eo quòd vitare non potest.*

Altera ratio est, quæ non potest Calvinus non efficere Deum auctorem peccati, quòd docuerit ipsum movere voluntatem hominis ad actus malos, motione morali, præcipiendo diabolo ut homines tentet & ad peccatum inducat; motio enim moralis, cum non sit præcisiva, sicut motio physica, non solum ad entitatem & substantiam actus, sed etiam ad ejus malitiam & deformitatem, secundariò saltem & indirectè, se extendit, ut declarabitur Tractatu sequenti, disputatione 8. ubi de modo, quò actus mali diviña subjiciuntur providentiæ, fusè agemus.

Tertiò Calvinus Deum fecit auctorem peccati, eo quòd docuerit ipsum non solum permittere, sed etiam velle peccatum, non reduplicativè ut malum est, sed quatenus induit quandam rationem boni, seu ut est medium quoddam conducens ad manifestationem suæ justitiæ, vel misericordiæ, ut ex Valentia, his in rebus fide dignissimo, & in rimanda Hæreticorum mente versatissimo, supra declaravimus. Unde juxta Calvinum, Deus ad omne genus peccati, etiam cum deformitate sumpti, comparatur sicut ille qui eligit mendacium, alicujus commodi & utilitatis causâ honestatum; sic enim ille Hæreticus vult Deum velle non solum malum pœnæ, sed etiam culpæ, & ad istud etiam interdum hominem invitare atque stimulare, quatenus ad bonum suæ justitiæ vel misericordiæ conducit; atque ex hoc perversissimo errore, non alio ordine reprobationem ad pœnam æternam, quàm quò prædestinationem ad gloriam disponit; quia perinde censet ad reprobi pœnam Deum peccata ut media velle & eligere, uti bona opera ad gloriam conducentia.

Ex quibus facile intelliges, non minùs vastum Chaos inter nos & Calvinum jacere, quàm quò Abraham epuloni inclamabat, illum à Lazaro distare & esse semotum: Thomistæ enim, nec docent Deum movere voluntatem ad actus malos, eâ motione quæ solum spontaneitatem relinquit, adimatque indifferentiam, & potentiam ad oppositum, ut fatetur Adversarius, locis supra relatis; neque existimant Deum motione morali, id est præcepto, & suasionè, ad actus malos inducere; aut ipsum velle peccatum, ut induit quandam

rationem boni, & ut est medium quoddam condu-
cens ad manifestationem suæ iustitiæ, vel mi-
sericordiæ. Nec denique eodem modo de repro-
batione, quò de prædestinatione loquuntur: nam
merita quidem volunt esse prædestinationis effe-
ctus, non tamen peccata reprobationis, sed dun-
taxat ipsorum permissiones: de quo in Tracta-
tu de prædestinatione. Unde quadruplex ad mi-
nus Thomistas inter & Calvinum versatur discrimen,
quod tantum eos separat, quantum ab erro-
re veritas distat: quare non immerito Joannes
à S. Thoma Adversariorum argumentum *stupidum*
appellat; illa enim Thomistica & Calviniana
doctrina discrimina, adeò manifesta sunt, ut
nemo, nisi omnino bardus, aut stolidus, non va-
leat ea percipere.

127. Ex his etiam, Adversarij objectiones nedum
solvuntur, sed etiam sponte liquefcunt, & in fu-
mum & auras resolvuntur. Patet enim discrimen
quod ex Belcario Episcopo Metensi Joannes à
S. Thoma refert, nempe Calvinum dixisse,
Deum necessitate miseris ad flagitia &c. nedum
esse verum & legitimum, sed etiam radicem &
fundamentum cæterorum: error enim quò Cal-
vinus Deum facit autorem peccati, ut rivu-
lus à fonte promanat ex alio quò asserit Deum
movere voluntatem hominis ad actus sive bonos
sive malos, solum spontaneè & non liberè, ut
suprà ostensum est. Unde Tridentinum, ut erro-
rem illum penitus elideret, & in suo fonte &
principio præfocaret, sess. 6. can. 6. sic definit:
*Si quis dixerit non esse in potestate homi-
nis, vias suas malas facere, sed mala opera ita
ut bona Deum operari, non permissivè solum, sed
etiam propriè & per se; adeò ut sit proprium ejus
opus non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pau-
li. Anathema sit.* Quibus verbis, Calvinum id-
circo in fide errasse ostendit, & Deum non minus
malorum quàm bonorum actuum autorem fecisse,
quò docuerit non esse in potestate homi-
nis vias suas malas aut bonas facere: nimirum
quia Deus ad actus sive bonos sive malos spontaneè
solum & non liberè voluntatem hominis movet,
nec potentiam ad oppositum relinquit. Unde loco
suprà adducto inquit: *Voluntatem necessitate
in malum trahi, quamvis libertate abdicatâ,
offendit eos qui inter necessitatem & coactionem
distingueri nesciunt.* Et Beza, qui Calvinum
mordicus in hoc errore adhæsit, ait ubi suprà:
*Quærendam esse vitij originem in instrumentorum
spontaneo motu &c.*

128. Constat etiam ex dictis, optimum esse discrimen
à Patre Lemos adductum in Congregatione
de auxiliis, dum asseruit, *Errasse Calvinum, quia
dixit Deum movere ad malum, sicut ad bonum,
quòd nesciret distinguere inter actionem & entita-
tem, ut est entitas & actio, & inter peccatum: non
erraturum, si diceret concurrere Deum ad entita-
tem, nullo autem modo movere ad peccatum.* His
enim verbis, eximius ille Theologus, secundum
& tertium discrimen suprà adductum insinuavit:
nimirum quòd Calvinus erraverit, & Deum fecerit
Autorem peccati, Tum eo quòd docuerit
ipsum movere voluntatem hominis, motione
morali, ad actus malos, sicut ad bonos, præci-
piendo diabolo ut homines tentet, & ad pecca-
tum inducat: Tum etiam, quia existimavit, Deum
velle non solum malum pœnæ, sed etiam culpæ,
quatenus aliquam rationem boni conducentis ad
manifestationem divinæ iustitiæ vel misericordiæ
induit, subindeque inter entitatem & deformita-

Tom. I.

A tem peccati non distinxit, sed utramque in Deum
ut Authorem retulit.

Nec valent Calvinii testimonia quæ P. Anna-
tus in contrarium objicit. Tum quia id quod his
locis Calvinus asserit, in aliis suprà à nobis adduc-
tis penitus destruit. Tum etiam, quia id non
potest stare cum eo errore, quò asserit Deum ad
actus sive bonos, sive malos, spontaneè solum
movere, ut suprà ostensum est. Addo, hæc loca
facile posse exponi, dicendo cum Valentia suprà
citato, quòd quando Calvinus ait Dei voluntatem
nunquam tendere in malum, nec velle homi-
num malitiam, solum intendit Deum eam non
velle per se, & quatenus formaliter habet ratio-
nem mali; sed per accidens tantum, & inquan-
tum induit rationem boni, seu medij ad manifes-
tationem suæ iustitiæ, vel misericordiæ condu-
centis. Et mirum est, quòd Adversarius ad hoc
non advertit, & Calvinum ab eo errore absol-
vere, atque, ut ita dicam, *Aethiopem illum la-
vare tentaverit*, ut in Thomistas vehementius
inveheretur, eorumque doctrinam ut Calviniana
traduceret. Sed certè operam & lixivium
perdidit: scriptum est enim Jeremia 13. *Nun-
quid Aethiops potest mutare pellem, aut Pardus
varietates suas?* Videat ergo æquus Lector, &
judicet, an non verisimile sit quòd refert Joannes
à S. Thoma, Cardinalem Perronium, auditis

C his quæ P. Lemos de doctrina Calvinii exposuit,
tacuisse, & annuere visum. Nihil enim verius,
quàm errasse Calvinum, quòd non solam entita-
tatem, sed etiam malitiam peccati in Deum ut
autorem reduxerit.

Ex dictis etiam liquet, quàm frivola sit Adver-
sarij ratiocinatio, suprà relata; facile enim res-
pondetur, modum quò Calvinus docet, Deum
concurrere ad malas actiones, tria superaddere
ad eum quem Thomistæ admittunt, nimirum
necessitatem absolutam, & excludentem indiffe-
rentiam actualem, seu potentiam ad oppositum;
motionem moralem ad entitatem actus peccami-
nos; volitionem peccati, ut induit aliquam ra-
tionem boni, & habet rationem medij condu-
centis ad ostensionem divinæ iustitiæ, aut mi-
sericordiæ, ut suprà ostensum est.

Nec obstat quòd Amelius & Molinaus, sen-
tentiam Thomistarum amplectantur; illi enim,
& multi alij ex Calvinistis, errorem Calvinii, ut
fœdum & execrandum, ejurarunt, ut suprà ex
Valentia & Beccano visum est. Utinam in aliis
etiam fidei controversiis à Calvinii doctrina ab-
horrent, & Scholæ Thomisticae adhærerent,
non longè essent à regno Dei. Utinam etiam So-
ciniani & Arminiani, in quæstionibus de gratia
& libero arbitrio, in Scholâ Didaci Alvarez au-
diissent: in ea certè non didicissent Semipelagia-
nismum, quem interpolaverunt; nec semina fidei
& gratiæ in nuda natura collocarent, neque gra-
tiam naturæ pedisse quam facerent; aut eam,
quantum ad efficaciam & usum, libero arbitrio
subjicerent, ut suprà ex Francisco à S. Augustino
vidimus.

ARTICVLVS VIII.

Depulsio Iansenismi.

Iberius interdum aliqui familiaribus, aut ea-
rundem partium studio conjunctis insur-
rant, Thomistas in eodem cum Iansenio luto hæ-
rere; ac majori arte aut dolo alij, dum toto

Y y iij